

Nittedal kommune
Postboks 63
1483 HAGAN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Røed, 32266614

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til styrt boring under vassdrag i prosjektet VA på langs i Nittedal kommune

Statsforvalteren har ferdigbehandlet søknaden fra Nittedal kommune og gir tillatelse til styrt boring under vassdrag i prosjektet «VA på langs» i Nittedal kommune.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Statsforvalteren varsler at Nittedal kommune skal betale kr 44 300 for behandlingen av saken. Frist for å gi uttalelse til det varslede vedtaket er innen 2 uker.

Vedtaket om tillatelse kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Vi viser til søknad fra Norconsult AS, på vegne av Nittedal kommune datert 16.09.2024, der det søkes om tillatelse etter forurensningsloven til styrt boring under vassdrag med risiko for utslipp av bentonitt til Åsbekken, Ørfiskebekken og Nitelva i Nittedal kommune (VA på langs).

Sammendrag av søknad

I prosjektet VA på langs etableres det nytt VA-ledningsanlegg mellom Nordre Holm og Åneby i Nittedal kommune i regi av Nittedal kommune og Nedre Romerike vann- og avløpsselskap IKS (NRVA). Tiltaksområdet strekker seg over en strekning på ca. 11 km og etablering av VA-trase omfatter en kombinasjon av graving og styrt boring. Styrt boring brukes som anleggsmetode for å unngå direkte fysiske inngrep i vassdrag. Arbeidene er delt inn i entreprisene EP01, EP02 og EP31, i tillegg til to entrepriser for pumpestasjoner og salgskummer (EP22 og EP21). Arbeidene med VA-ledningsanlegget startet i 2013 etter krav fra Statsforvalteren. Det ble stilt krav om at utslippene fra kommunens renseanlegg skulle flyttes fra tre eksisterende renseanlegg og ut av Nitelva og over til en bedre mottaksløsning.

Arbeidene er pågående og etter flere uhellshendelser knyttet til utslipp av bentonitt ved styrt boring under vassdrag, ble arbeidene stanset i august. På bakgrunn av at resterende arbeider medfører

fare for forurensning i form av bentonittutslipp til vassdrag, søkes det nå om en tillatelse etter forurensningsloven for å kunne gjenoppta arbeidene. Ved utslipp av bentonittleire til vassdrag er det kun forhøyde konsentrasjoner av suspendert stoff (SS) i vann som medfører fare for forurensning.

Det er gjort teoretiske beregninger av konsentrasjon av suspendert stoff ved et verst tenkelig scenario med utslipp til Nitelva og sidevassdrag. I et verst tenkelig scenario kan det slippes ut 38 prosent av tilsatt bentonitt i borevæske til natur og/eller vassdrag. Med stor sannsynlighet vil et utslipp være mindre enn et slikt scenario. For hvert arbeidsområde (borestrekk) vil det pågå arbeider fra anslagsvis 4-8 uker, og det er i denne perioden det vil være fare for utslipp. Per nå planlegges det for arbeider fra høsten 2024 frem til sommeren 2025. I denne perioden kan det i et verst tenkelig scenario totalt slippes ut 99 tonn bentonittleire. Eventuelle uhellsutslipp vil ikke skje samtidig for alle strekninger som skal bores. Elva vil derfor sannsynligvis bare bli påvirket på en lokalitet om gangen ved uhellsutslipp.

Et verst tenkelig utslipp på 99 tonn suspendert stoff utgjør 0,5 prosent av naturlig årlig leirpartikkeltransport i Nitelva på 18 000 tonn. Ifølge vannmiljø er den gjennomsnittlige konsentrasjonen av suspendert stoff i Nitelva i perioden 2013-2021 basert på 150 vannprøver, beregnet til 5,1 mg SS/l. Maksverdier målt i samme periode er var 50-63 mg SS/l.

Tiltakshaver legger opp til å etablere kontinuerlig overvåking med loggere av turbiditet (inkludert varslingsystem) i elva oppstrøms og nedstrøms krysningpunktene for styrt boring i tillegg til prøvetaking av vann ved en eventuell utslippshendelse. Ved en eventuell utslippshendelse legges det også opp til å utføre etterundersøkelser av aktuelle vassdrag. Det søkes ikke om grenseverdier for suspendert stoff, men legges opp til overvåking av turbiditet med supplerende prøvetaking dersom utslipp skulle oppstå.

Høring

Søknaden fra Nittedal kommune har ikke vært på høring, jf. forurensningsforskriften § 36-9 bokstav a.

Statsforvalteren er av oppfatning at forhåndsvarsling kan unnlates, da det blant annet:

- Har vært gjennomføring offentlig høring av reguleringsplanen for tiltaket, og at denne omtalte risiko for utslipp av bentonittleire.
- Anleggsarbeidet er nødvendig for å sikre fremtidig vannforsyning og få tilfredsstillende rensing av avløpsvann og dermed bedre vannkvalitet i Nitelva. En kontinuerlig fremdrift i prosjektet er viktig for å imøtekomme kravet fra Statsforvalteren om å ikke bruke Nitelva som resipient for avløpsvann. God nok kapasitet på vannforsyning, overføringskapasitet og rensing av avløp er viktig for trygg og moderne samfunnsutvikling, og må ligge i forkant av befolkningsutviklingen. Av hensyn til tungtveiende samfunnsinteresser haster det derfor med å gi tillatelse.
- Av hensyn til miljø anses det som mindre risikofullt å gjennomføre styrt boring i vannforekomstene sammenlignet med konvensjonell graving. Både ved graving og boring vil det være leirholdige partikler som vil kunne dras med elvestrømmen og medføre tilslamming av bunnsedimenter. Boring vil likevel medføre langt mindre inngrep i vassdrag og inngrep i kantvegetasjonen vil være betydelig mindre enn ved konvensjonell graving.
- Alle arbeider nær vassdrag er stanset i påvente av en eventuell tillatelse. På bakgrunn av fremdriften i prosjektet haster det derfor med en avklaring i saken.

Statsforvalterens vurderinger

Generelt

Forurensningsloven § 7 er tydelig på at ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11. Styrt boring faller normalt under rammene av midlertidig anleggsvirksomhet, jf. forurensningsloven § 8 første ledd, punkt 3, men på bakgrunn av den aktuelle faren for forurensning i prosjektet VA på langs, vurderer Statsforvalteren at videre arbeider med styrt boring krever tillatelse etter forurensningsloven § 11. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis etter § 11 og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, legges det vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 femte ledd.

Statsforvalteren vurderer også søknad om tillatelse opp mot vannforskriften § 4, som sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». I tillegg skal alle saker som berører naturmangfold ifølge naturmangfoldloven § 7, vurderes etter prinsippene i §§ 8-12 i samme lov.

Det er virkningene av det omsøkte tiltaket på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom tiltakshaver senere ønsker å gjennomføre tiltaket på en annen måte enn beskrevet i søknaden, må det søkes på nytt.

Selv om forurensningen holdes innenfor fastsatte vilkår, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp og påvirkning på miljøet så langt det er rimelig.

Vurdering etter vannforskriften

Etter vannforskriften § 4 om miljømål, skal tilstanden i overflatevann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Tiltaket vil kunne påvirke flere vannforekomster:

- Nitelva Åneby-Slattum (002-3561-R).
- Nitelva Slattum-Kjeller (002-1638-R).
- Ørfisikebekken Vågedammen-Nitelva (002-4087-R).
- Tilførselsbekker til Nitelva, Rotnes-Kjeller (002-3560-R).

Nitelva Åneby-Slattum har dårlig økologisk tilstand basert på nitrogenforhold og udefinert kjemisk tilstand. Vannforekomsten er påvirket av blant annet punktutslipp fra avløpsrensaneanlegg og regnvannsoverløp, samt diffus avrenning fra tettsteder, fulldyrket mark, husdyrhold/gjødsel, transport og infrastruktur.

Nitelva Slattum-Kjeller har moderat økologisk tilstand på grunn av nitrogen- og fosforforhold og god kjemisk tilstand. Vannforekomsten er påvirket av blant annet bekkelukninger, punktutslipp fra avløpsrensaneanlegg og regnvannsoverløp, samt diffus avrenning fra tettsteder, fulldyrket mark og husdyrhold/gjødsel.

Ørfisikebekken Vågedammen-Nitelva har god økologisk tilstand og udefinert kjemisk tilstand. Vannforekomsten er påvirket av avrenning fra industriområde, diffus sur nedbør, introduserte arter og diffus avrenning fra fulldyrket mark og spredt bebyggelse.

Tilførselsbekker til Nitelva, Rotnes-Kjeller har moderat økologisk tilstand på grunn nitrogen- og fosforforhold og udefinert kjemisk tilstand. Vannforekomsten er ellers påvirket av bekkelukkinger, punktutslipp fra søppelfylling og regnvannsoverløp, samt diffus avrenning fra fulldyrket mark, husdyrhold/gjødsel, spillvannslekkasjer og spredt bebyggelse.

Dersom det skulle oppstå nye utslipp med bentonittleire i forbindelse med arbeidene, så vil dette kunne medføre relativt store utslipp av partikler og nedslamming av bunnsedimenter i vassdrag. En forutsetning for å kunne gjenoppta arbeidene er derfor at det etableres en beredskap mot dette med tilhørende overvåking. Dette settes som et vilkår i tillatelsen, for å sikre at eventuelle nye utslipp ikke medfører forringelse av tilstanden i vannforekomstene. Vi vurderer videre at tiltaket vil kunne påvirke vannmiljøet lokalt i tiltaksområdet der hvor et eventuelt utslipp finner sted, men ikke i hele vannforekomster. Så fremt arbeidene gjennomføres i tråd med vilkår i tillatelsen, vurderer vi derfor at eventuelle utslipp ikke vil føre til varig forringelse av vannkvaliteten eller vanskeliggjøre oppnåelsen av de fastsatte miljømålene.

Vi legger også stor vekt på at prosjektet «VA på langs» på sikt vil bedre vannkvaliteten i Nitelva, da ny avløpsledning til NRVA sitt sentralrenseanlegg vil redusere næringstilførsler til vassdraget. Dette vil på sikt kunne bidra til at vannforekomstene oppnår god økologisk tilstand.

Vurdering etter naturmangfoldlovens prinsipper

Det følger av forvaltningsloven at vi skal sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. I saker som berører naturmangfold gjelder i tillegg prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 jf. § 7.

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Ved vurderingen av § 8 er det sentrale å finne ut *hvilket naturmangfold* som kan påvirkes av beslutningen, *hvilken tilstand dette naturmangfoldet har* og *hvilke effekter* beslutningen vil ha på naturmangfoldet. Vurderingen av disse tre spørsmålene utgjør til sammen kunnskapsgrunnlaget.

Det er registrert flere naturverdier som potensielt kan bli påvirket ved krysningpunkter i tiltaksområdet. Det er blant annet påvist elvemusling ved flere lokaliteter. Elvemusling er på grunn av reduksjon i populasjonsstørrelsen vurdert til sårbar VU for Norsk rødliste for arter 2021. Den er også i kategorien sterkt truet på IUCN sin globale rødliste. Det er gjort beregninger som viser at Norge har nesten en tredel av de kjente gjenværende lokalitetene med elvemusling og mer enn halvparten av antall muslinger i Europa. Det kan også forekomme edelkreps i Nitelva, men denne bestanden har blitt svekket de senere årene trolig på grunn av krepsepest. Det er ikke funnet edelkreps på strekningen hvor «VA på langs» pågår.

Dersom det skulle bli aktuelt å flytte elvemusling fra krysningpunkter oppstrøms tiltaksområdet, minner vi om at dette krever tillatelse, jf. forskrift om fangst av elvemusling § 1. Søknad om fangst og flytting av elvemusling skal sendes til Statsforvalteren.

Det er generelt for Nitelva også flere gode fiskebestander av forskjellige arter som for eksempel for asp og gjørs, og ved Ørfiskebekken (Sandum) er det påvist høy tetthet av ørretunger. Det er også registrert lake og steinsmett i Ørfiskebekken, og vannforekomsten er å anse som en viktig gytebekk. I Miljødirektoratets Naturbase (2024) er Nitelva registrert som naturtype med kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti et stykke nedstrøms tiltaksområdet.

Ved tidligere utslippshendelser med bentonitt i prosjektet har det ikke blitt avdekket fiskedød eller døde elvemuslinger. På områdene som blir berørt av styrt boring i Nitelva og sidebekker vil det ikke bli noen påvirkninger så lenge det ikke skjer noe uhell med lekkasje av bentonitt.

Vi vurderer at kunnskapsgrunnlaget, jf. § 8, om artene som kan bli berørt av tiltaket, er oppfylt. Statsforvalteren anser at fastsatte vilkår i tillatelsen sikrer at det ikke vil oppstå betydelige skader på naturmangfoldet ved eventuelle utslipp. Naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet er også vektlagt ved fastsettelse av vilkårene.

Formålet med § 10 er å se virkningen av det konkrete tiltaket i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Da får man sumvirkningen eller den samlede belastningen på naturmangfoldet. Vi vurderer den samlede belastningen som moderat slik at det gjennom avbøtende tiltak ikke kan påregnes betydelige skader på naturmangfoldet.

Statsforvalteren minner om at det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet, jf. § 11 i naturmangfoldloven. Tiltakshaver er også pliktig å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12 i naturmangfoldloven.

Statsforvalteren mener at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8-12 er oppfylt.

Vurdering etter forurensningsloven

Vi er av oppfatning at styrt boring er en langt mer skånsom løsning for etablering av ledninger enn graving i vassdrag. Styrt boring medfører likevel fare for forurensning, og med tanke på erfaringer rundt utslipp som allerede har skjedd i prosjektet «VA på langs», vurderer Statsforvalteren at det er nødvendig å stille vilkår til de resterende arbeidene med styrt boring for å begrense forurensning.

Ved et uhellsutslipp finnes det per i dag ikke tilstrekkelige metoder for å hindre bentonitt i å skape økt partikkelkonsentrasjon i elv, og det er heller ikke mulig å rense et eventuelt utslipp ut fra kjent teknologi. Søker legger stor vekt på at et uhellsutslipp kun vil vare i en kort tidsperiode, samt at det også er stor usikkerhet knyttet til om utslipp faktisk vil finne sted. Da det er så stor usikkerhet rundt faktiske vannmengder i vannforekomsten, potensielle utslippssteder og faktiske utslippsmengder, vurderer Statsforvalteren at det ikke er hensiktsmessig å fastsette en bestemt grenseverdi for utslipp av suspendert stoff.

Det er likevel viktig at det etableres et måleprogram for utslipp til vann og at turbiditeten i vassdraget logges kontinuerlig så det raskt avdekkes dersom en utslippshendelse skulle inntreffe. Turbiditeten må måles både oppstrøms og nedstrøms krysningpunktene for styrt boring, så omfang av en eventuell utslippshendelse kan dokumenteres. Videre vil det være viktig ved enhver utslippshendelse at det tas nærmere prøver i henhold til prøvetakingsinstruks for å følge med på verdier av suspendert stoff og pH. Ettersom det ikke med sikkerhet kan forutses hvor et eventuelt utslipp vil finne sted, vurderer vi at dette vil være mer hensiktsmessig. Turbiditetsloggerne opp- og nedstrøms krysningpunktene skal likevel være operative så lenge det pågår arbeider med fare for utslipp av bentonitt. Plassering og gjentakintervall for prøver som skal tas ved utslipp kommer nærmere frem i vedlagt tillatelse. Vi minner videre om at valg av plassering av turbiditetsmålere skal være begrunnet og forankret i den miljørisikoen som tiltaket til enhver tid representerer.

I tillegg til måleprogram og prøvetakingsinstruks, skal prosjektet også ha beredskapsrutiner for en eventuell hendelse med utslipp av bentonitt. Krav knyttet til beredskapsrutiner er nærmere beskrevet i vedlagt tillatelse.

Dersom det skulle oppstå uønskede hendelser med utslipp av bentonitt skal tiltakshaver varsle Statsforvalteren og utarbeide en rapport på hendelsen. Rapporten skal inkludere størrelsen på utslippet, resultater fra turbiditetsloggere og prøvetaking, samt en vurdering av hvordan utslippet har påvirket vannforekomsten og eventuelle arter. Rapporten skal videre inkludere en vurdering av hvorvidt det er behov for opprydding eller andre aktuelle restaureringstiltak. Når alle arbeider er ferdigstilt, skal tiltakshaver sende Statsforvalteren en sluttrapport for tiltaket.

Forutsatt at krav knyttet til internkontroll, beredskap, utslippskontroll og måleprogram etterleves ved gjennomføring av arbeidene, vurderer Statsforvalteren at arbeidene kan finne sted. Arbeidene medfører en fare for forurensning, men med avbøtende tiltak vurderer vi at risikoen for forurensning er akseptabel.

Samfunnsmessige forhold

Formålet med tiltaket er å flytte utslippene fra tre renseanlegg ut av Nitelva og over til en bedre mottaksløsning. Dette er for å kunne møte krav i EU sitt vanddirektiv. Det ble besluttet av Nittedal kommune at dagens avløpsutslipp til Nitelva fra avløpsrenseanleggene på Åneby og Rotnes skulle avskjæres og ledes til eksisterende pumpestasjon på Slattum, for så å ledes videre til NRVA sitt sentralrenseanlegg. NRVA har i tillegg en egen hovedvannledning for vannforsyning som er i dårlig forfatning og som samtidig skal fornyes gjennom dette prosjektet. En utbedring av ledningen i disse områdene er derfor viktig for å sikre drikke- og brannvannsforsyning i kommunen.

Planen er å sikre fremtidig vannforsyning og vedre vannkvaliteten i Nitelva med å begrense forurensning ved en mer miljøvennlig løsning for avløp i Nittedal kommune. Dette gjøres ved å legge til rette for ny avløpsledning og oppgradering av NRVA sin hovedvannledning fra Åneby til Slattum.

Statsforvalteren anser at tiltaket har stor samfunnsnytte. Tiltaket kan forårsake forurensning, men dette er midlertidig og vil opphøre når arbeidene er ferdig. I tillegg vurderer Statsforvalteren at de forurensningsmessige ulempene begrenses som følge av vilkårene i tillatelsen. Vi vurderer at samfunnsnyttan av tiltaket veier tyngre enn de forurensningsmessige og samfunnsmessige ulempene ved tiltaket.

Forhold til plan

Tiltaket er i tråd med områdereguleringsplan for nytt vann- og avløpsanlegg Slattum-Åneby (plan ID285).

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden og lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Vi mener at nytten av tiltaket veier tyngre enn ulempene som tiltaket vil kunne medføre for miljøet og for samfunnet ellers. Statsforvalteren gir på bakgrunn av dette Nittedal kommune tillatelse til styrt boring under vassdrag med risiko for utslipp av bentonitt til Åsbekken, Ørfiskebekken og Nitelva.

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres i samsvar med vilkårene i tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Nittedal kommune tillatelse til styrt boring under vassdrag med risiko for utslipp av bentonitt til Åsbekken, Ørfiskebekken og Nitelva.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i forurensningsloven § 16.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Varsel om gebyr

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for behandling av tillatelser etter forurensningsloven, jf. forurensningsforskriften § 39-3. Vi varsler derfor at vi vil fatte vedtak om gebyr på kr 44 300,- for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Dette tilsvarer gebyrsats 6 i forurensningsforskriften § 39-4. Grunnlaget for valg av gebyrsats er ressursbruk hos Statsforvalteren i forbindelse med behandling av søknaden.

Eventuelle kommentarer til varselet om fastsettelse av gebyrsats sendes Statsforvalteren innen 2 uker etter at dette brevet er mottatt, jf. forvaltningsloven § 16.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Andreas Røed
fagleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Norconsult v/ Birte Riddervold Teigen
Tore Askilrud

Tillatelse etter forurensningsloven til styrt boring under vassdrag i prosjektet VA på langs i Nittedal kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen.

Hvis tiltakshaver ønsker å foreta endringer i driftsforhold som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må tiltakshaver i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen. Tiltakshaver bør først kontakte Statsforvalteren for å avklare behovet for slik endring.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal tiltakshaver sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Tiltakshaver: Nittedal kommune
Tiltakshavers adresse: postboks 63, 1483 Hagan
Org. nummer: 873610662
Tiltaksområde: Nitelva med sidebekker
NACE-kode og bransje: 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer: 2024.0796.T		
Tillatelse første gang gitt: 19.09.2024	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd: -	Tillatelse sist endret: -
Hilde Sundt Skålevåg seksjonssjef		Andreas Røed fagleder

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Saksnr.	Beskrivelse av endring
00.	19.09.2024	2023/48013	Tillatelsen ble gitt

Innholdsfortegnelse

1	Tillatelsens ramme	3
2	Generelle vilkår	3
2.1	Gjennomføring av tiltak	3
2.2	Sikring av tiltaksområdet	3
2.3	Varsling av tiltaksgjennomføring	3
2.4	Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen	3
2.5	Utslippsbegrensninger	3
2.6	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.7	Endring av vilkår	4
2.8	Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.9	Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare	4
2.10	Internkontroll	4
2.11	Hensyn til friluftsliv og naturmiljø	4
2.12	Tilsyn	5
3	Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	5
3.1	Miljørisikoanalyse	5
3.2	Forebyggende tiltak	5
3.3	Avvikshåndtering	5
3.4	Etablering av beredskap	5
3.5	Varsling av akutt forurensning	6
4	Kontroll og overvåking	6
4.1	Kontroll- og overvåkingsprogram	6
4.2	Overvåking	6
4.3	Kvalitetssikring av målingene	7
5	Rapportering	7

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gis i forbindelse med prosjektet VA på langs i Nittedal kommune som medfører styrt boring under Nitelva med tilhørende sidebekker.

Det tillates ikke å gjennomføre styrt boring dersom turbiditetsmålere er ute av drift.

Nittedal kommune (heretter kalt tiltakshaver) er ansvarlig for at alle vilkår i denne tillatelsen overholdes. Tiltakshaver plikter å orientere utførende entreprenør om de vilkår og begrensninger som gjelder for arbeidene, så vilkår i tillatelsen etterleves.

2 Generelle vilkår

2.1 Gjennomføring av tiltak

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknad dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Statsforvalteren. Vesentlige endringer i forutsetningene i forhold til det som er oppgitt i søknaden tas opp med Statsforvalteren i god tid før endringene vil bli gjort gjeldende.

2.2 Sikring av tiltaksområdet

De deler av tiltaksområdet hvor det aktivt utføres arbeid på land, skal holdes avsperrert og ikke være tilgjengelig for allmennheten.

2.3 Varsling av tiltaksgjennomføring

Tiltakshaver skal varsle Statsforvalteren før tiltaket settes i gang og når tiltaket er avsluttet. Dersom det skulle oppstå uønskede hendelser med utslipp av bentonitt skal tiltakshaver varsle Statsforvalteren.

2.4 Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen

Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.5 Utslippsbegrensninger

Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert med grenseverdier, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av disse stoffene er bare tillatt hvis utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.6 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra arbeidene, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader.

2.7 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

2.8 Plikt til forebyggende vedlikehold

Tiltakshaver skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal kunne dokumenteres.

2.9 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter tiltakshaver så langt det er mulig uten urimelige kostnader å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Tiltakshaver skal så snart som mulig informere forurensningsmyndigheten om forhold som kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal varsles, jf. vilkår 3.5.

2.10 Internkontroll

Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at utøvende entreprenør overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Tiltakshaver plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til akutt forurensning følger av vilkår 3.1.

2.11 Hensyn til friluftsliv og naturmiljø

Ved gjennomføring av tiltaket må tiltakshaver tilpasse arbeidet og ta hensyn til friluftsliv og naturmiljø i området.

Flytting av elvemusling fra krysningpunkter oppstrøms tiltaksområdet krever tillatelse, jf. forskrift om fangst av elvemusling § 1. Søknad om fangst og flytting av elvemusling skal sendes til Statsforvalteren i god tid før gjennomføring av kryssing.

2.12 Tilsyn

Tiltakshaver plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

3 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

3.1 Miljørisikoanalyse

Tiltakshaver skal gjennomføre en miljørisikoanalyse, og vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved tiltaket som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Tiltakshaver skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

3.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal tiltakshaver iverksette risikoreducerende tiltak. Både sannsynlighetsreducerende og konsekvensreducerende tiltak skal vurderes. Tiltakshaver skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

3.3 Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5, annet ledd, punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

3.4 Etablering av beredskap

Tiltakshaver skal på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreducerende tiltakene etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltaket til enhver tid representerer.

Følgende beredskapsrutiner skal implementeres i prosjektet:

- Sugebil skal være tilgjengelig for å suge opp eventuell bentonittutslipp til vassdrag.
- Stålpater for å hindre avrenning mot elv for å beskytte kantvegetasjon.

- Sandsekker og siltgardin/duk skal være tilgjengelig i nærhet til krysningpunkt under bekk/sidevassdrag.
- Det skal lages avskjærende grøfter mot bekk og elv før mellomrømming og trekking av rør.
- Det skal være personell som driver visuell kontroll ved bekk og elv når det bores under vassdrag.
- Forbruk av bentonitt skal overvåkes for å sikre at det ikke benyttes mengder som kan indikere at det er en lekkasje.

3.5 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning. Tiltakshaver skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller. Kystverket er rette myndighet for akutt forurensning, og skal kontaktes på følgende telefonnummer: 33 03 48 00, eller e-post: vakt@kystverket.no.

4 Kontroll og overvåking

4.1 Kontroll- og overvåkingsprogram

Det skal gjennomføres kontroll og overvåking av arbeidene i vassdrag i henhold til et kontroll- og overvåkingsprogram. Kontroll- og overvåkingsprogrammet skal inngå internkontrollen.

4.2 Overvåking

Tiltakshaver skal ha en kontinuerlig overvåking av turbiditet både oppstrøms og nedstrøms krysningpunkter for styrt boring. Måleprogram for turbiditet skal inngå i kontroll- og overvåkingsprogrammet. Det skal foreligge en faglig vurdering med begrunnelse for hvorfor turbiditetsmålere plasseres der de gjør. Denne vurderingen skal være skriftlig og forankret i den dokumenterte miljørisikovurderingen, jf. vilkår 3.1. Videre skal tiltakshaver ha rutiner for rengjøring og vedlikehold av turbiditetsmålere.

Dersom en utslippshendelse oppstår, skal det tas supplerende prøver på suspendert stoff og pH. Plassering og gjentakintervall for supplerende prøver er som følger:

Prøvetakingspunkter og plassering

- Et prøvepunkt 1 meter nedstrøms utslippspunkt.
- Et prøvepunkt 50 meter nedstrøms utslippspunkt.
- Et prøvepunkt 250 meter nedstrøms utslipp i elv, eller ved utløpet til Nitelva ved utslipp til bekk.

Prøvetaking gjentas følgende tid etter utslippshendelse:

1 time – 2 timer – 4 timer – 6 timer – 12 timer og 24 timer.

Prosedyren over med prøvetakingspunkter skal repeteres. Dersom det visuelt sett ikke er spor av utslippet ved utslippspunktet, er det ikke nødvendig med prøver 50 og 250 meter nedstrøms. Dersom det ikke tas prøver 50 og 250 meter nedstrøms skal det kunne dokumenteres med bilder at vannet ikke er blakket rundt utslippspunktet.

Prøver skal oppbevares i tråd med anbefalinger fra akkreditert lab.

4.3 Kvalitetssikring av målingene

All prøvetaking, behandling og analyse skal utføres etter Norsk Standard (NS). Dersom NS ikke finnes, kan annen, utenlandsk/internasjonalt standard benyttes. Laboratorier/tjenester med relevant akkreditering skal benyttes der dette er mulig.

5 Rapportering

Dersom det skulle oppstå uønskede hendelser med utslipp av bentonitt skal tiltakshaver varsle Statsforvalteren og utarbeide en rapport for hver enkelthendelse. Rapporten skal inkludere:

- Størrelsen på utslippet.
- Resultater fra turbiditetsloggere og prøvetaking.
- Beskrivelse av hvilke avbøtende tiltak som ble iverksatt og hvordan beredskapen fungerte.
- Vurdering av hvordan utslippet har påvirket vannforekomsten og eventuelle arter. Rapporten skal videre inkludere en vurdering av hvorvidt det er behov for opprydding eller andre aktuelle restaureringstiltak.

Når alle arbeider er ferdigstilt, skal tiltakshaver sende Statsforvalteren en sluttrapport for tiltaket.

Sluttrapport

En rapport fra arbeidet skal sendes Statsforvalteren senest 6 uker etter at tiltaket er avsluttet.

Rapporten skal inneholde:

- Beskrivelse av tiltaket og utført arbeid.
- Beskrivelse av uønskede hendelser som har oppstått under arbeidene, og hvilke tiltak som har blitt iverksatt.
- Resultat fra turbiditetsmålinger og vannprøvetaking (ved utslippshendelser).
- Angivelse av krysningpunkter der utslippshendelser har oppstått (angitt på kart med koordinater).
- Beskrivelse av avbøtende tiltak som er iverksatt ved eventuelle utslippshendelser.

Vedlegg 1 – Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.5

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i punkt 3 flg.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2`,6,6`-tetrabromo-4,4`isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Triklosan(2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylater

Nonylfenol og nonylfenoletoksylater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylater	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rett kjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl. salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Perfluorheksansyre	PFHxA
2,3,3,3-tetrafluoro-2-(heptafluoropropoksy)propionsyre	HFPO-DA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350